

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 tot en met 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goedgekeurd worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

Toelichting status correctievoorschrift

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

Verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector)

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

Toelichting aanvullingen op het correctievoorschrift

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking:

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout:

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen. Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de n-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

---

1 In de centrale examens Nederlands havo en vwo wordt, los van de inhoudelijke correctheid van antwoorden, de correctheid van het taalgebruik (spelling en grammaticaliteit) getoetst. Dit gebeurt alleen bij antwoorden op open vragen, die in het correctievoorschrift starten met “De kern van een goed antwoord is”.

2 **Spelling**

- Bij open vragen waarbij in het correctievoorschrift de opmerking “*Beoordeel de spelling*” staat, wordt gelet op spelfouten, inclusief fouten in de werkwoordspelling, maar niet op fouten in de interpunctie of bij het uitschrijven van getallen.
- Het gebruik van hoofdletters wordt alleen beoordeeld bij namen en afleidingen van namen. Het gebruik van hoofdletters aan het begin van een (aanvul)zin telt dus niet mee.
- Er dient te worden uitgegaan van de schrijfwijze volgens de *Woordenlijst Nederlandse Taal* en de daarin opgenomen Leidraad (zie Woordenlijst.org, voorheen het *Groene Boekje*).
- Er geldt een maximum van één spelfout per woord of vaste woordcombinatie (zoals een verkeerde spelling van *te allen tijde*).

3 **Grammaticaliteit**

- Bij open vragen waarbij in het correctievoorschrift de opmerking “*Beoordeel de spelling en grammatica*” staat (dus vragen die een antwoord in één of meer volledige zinnen vereisen), wordt naast spelling ook de grammaticaliteit van het antwoord beoordeeld. Hierbij wordt gelet op fouten in de zinsbouw, zoals foutieve woordvolgordes, verwijfsfouten en congruentiefouten.
- Zelfstandig gebruik van bijzinnen (als in: “Omdat ...”) dient bij het beoordelen van de grammaticaliteit van antwoorden niet fout te worden gerekend.
- Om beoordeling van de grammaticaliteit mogelijk te maken, is het kandidaten niet toegestaan om bij vragen die een antwoord in volledige zinnen vereisen telegramstijl te gebruiken of verkort te citeren. Gebeurt dit toch, dan krijgt de kandidaat geen scorepunten voor de inhoud van het antwoord, maar (om fouten niet dubbel aan te rekenen) ook geen aftrek voor incorrect taalgebruik.

4 **Beoordeling bij vragen met een woordlimiet**

- Als kandidaten meer woorden gebruiken dan het toegestane maximum, dan wordt de correctheid van het taalgebruik alleen beoordeeld voor het antwoorddeel binnen dit maximum. Spel- en taalfouten in het antwoorddeel dat daarbuiten valt, tellen dus niet mee.
- Resteert vanwege de woordlimiet slechts een incomplete zin als antwoord, maar vormt dat deel onderdeel van een goed geformuleerde zin, dan is er geen aftrek voor grammaticaliteit.
- Als kandidaten in hun antwoord eerst de vraag herhalen, dan tellen de woorden tot aan het eigenlijke antwoord niet mee bij het vaststellen van het woordenantal.

5 Aftrekregeling en registratie

- Fouten in het taalgebruik dienen los van de inhoudelijke beoordeling te worden geregistreerd. Per vraag dient elke spel- of grammaticale fout afzonderlijk te worden aangerekend, dus ook – in afwijking van Algemene regel 5 – als dit herhaaldelijk dezelfde fout betreft.
- Voor incorrect taalgebruik worden maximaal vier scorepunten in mindering gebracht en bij de laatste beoordelingscomponent uit het correctievoorschrift genoteerd. Hierbij geldt de volgende aftrekregeling onverkort voor alle kandidaten:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag die betrekking heeft op de hoofdgedachte van de tekst worden 2 scorepunten toegekend.

Aan het juiste antwoord op de overige meerkeuzevragen wordt 1 scorepunt toegekend.

Deel 1 De werkmentaliteit van jongeren

1 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Jongeren vinden het goed om

1: (op het werk) (alleen nog maar) het hoognodige/minimale te doen / niets extra's te doen / alleen (je) toegewezen taken uit te voeren / mee te doen aan quiet quitting.

Ouderen vinden het goed om

2: (op het werk) iets extra's te doen / meer werk te verrichten (dan er van je wordt verwacht).

indien twee elementen juist

1

indien minder dan twee elementen juist

0

Opmerking

Antwoorden die alleen uit voorbeelden bestaan, moeten fout worden gerekend.

Bijvoorbeeld bij 1: je laptop om 17.00 uur dicht te klappen.

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

2 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

- Al (miljoenen) jaren klappen hele volksstammen / mensen hun laptop om 17.00 uur dicht. / Quiet quitting is niet nieuw / niet (alleen) van de jonge generatie.
- Er is (helemaal) niks mis met het hoognodige doen. / Het hoognodige doen is hartstikke veel.

indien twee elementen juist

1

indien minder dan twee elementen juist

0

Beoordeel de spelling en grammatica.

3 maximumscore 2

	bijpassend citaat:
definitie:	1: "(alleen nog maar) het hoognodige doen" / "het hoognodige doen (op je werk)" (regels 7-8, regels 31-32, regels 49-50, regels 51-52) / "alleen je toegewezen taken uitvoeren" (regels 11-12)
negatieve invulling:	2: "(de) kantjes eraf lopen" (regels 35-36)
positieve invulling:	3: "(het is, namelijk: je) grenzen stellen" (regels 58-59)

indien drie elementen juist

2

indien twee elementen juist

1

indien minder dan twee elementen juist

0

Opmerking

Citaten die langer dan zes woorden zijn en/of niet uit aaneensluitende tekst bestaan, moeten fout worden gerekend. Bij verkort citeren dient uitgegaan te worden van het aantal woorden in de tekst en niet in het verkorte citaat.

4 B

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

partij	kritiek op deze partij
een voormalig topman van Schiphol en vele Haagse politici	1: een van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> – lopen de kantjes eraf / doen niet wat ze moeten doen / doen niet het hoognodige / lossen problemen niet op – als zij het hoognodige hadden gedaan, zouden de problemen zijn opgelost
<i>scrummasters</i>	2: doen minder dan jongeren (die het hoognodige doen) / doen heel/te weinig
jongeren	3: gebruiken de verkeerde term voor wat ze bedoelen <al gegeven>
werkgevers	4: een van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> – waarderen mensen die het hoognodige doen / quiet quitters / quiet quitting te weinig / moeten quiet quitters / quiet quitting meer waarderen – hebben er belang bij om grenzen stellen / quiet quitting negatief te beoordelen – geven het stellen van grenzen / quiet quitting een negatieve kwalificatie – laten mensen die het hoognodige doen / quiet quitters te/onevenredig veel werk doen – zorgen voor burn-outs (bij werknemers die geen grenzen stellen / niet quiet quitten)
werknemers die het meeste lawaai maken	5: een van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> – doen het minst / weinig – lopen te zuchten dat ze het druk hebben – doen alsof ze het druk hebben – verhullen dat ze het minst / weinig doen

indien vier elementen juist	3
indien drie elementen juist	2
indien twee elementen juist	1
indien minder dan twee elementen juist	0

Opmerkingen

Uit de antwoorden moet blijken dat er kritiek geuit wordt.

Antwoordelementen die alleen uit voorbeelden bestaan, moeten fout worden gerekend.

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 D

1

7 **maximumscore 3**

De kern van een goed antwoord is:

Bron 2 signaleert verschillen tussen generaties. Het volgende kun je volgens bron 2 echter niet zeggen:	<p>1: een van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Jongeren/de jongste generatie (op de werkvloer)/Gen Z'ers/twintigers zijn lui. – De ene generatie is beter/slechter dan de andere. – Alle vooroordelen over de jongste generatie/jongeren zijn waar.
Dit is wat je volgens bron 2 wel kunt zeggen:	<p>2: Jongeren/Ze zijn anders dan de generatie boven hen / hebben een andere werkopvatting (dan ouderen). / (Sommige) jongeren/Ze willen graag parttime werken.</p>
Dit is een verklaring die bron 2 hiervoor geeft:	<p>3: een van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – andere dingen willen doen naast werk / Ze willen andere dingen naast hun werk doen. / Ze willen (naast hun werk) vrijwilligerswerk doen / tijd voor hun eigen bedrijf (hebben). – voorkeur voor een andere werk-privébalans / Ze willen (liever) / kiezen bewust voor een andere werk-privébalans. – Bij de een past voltijd/fulltime/deeltijd/parttime (werken) beter dan bij de ander. – Voltijd/fulltime (werken) past niet bij iedereen.

per juist benoemd element

1

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 4

De kern van een goed antwoord is:

verklaring in	'als-dan'-zin
alineea 1	Als de economische omstandigheden gunstig zijn, dan (1) wordt inhoud/zingeving belangrijker (gevonden) (dan inkomen).
alineea 2	Als (2a) een van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> – jongeren/ze (door werkgevers) als klapstoelmedewerker zijn behandeld – jongeren/ze steeds flexcontracten aangeboden krijgen – er voor elke jongere (altijd) tien anderen waren (en nu niet meer) dan (2b) een van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> – is het niet gek dat jongeren/ze (nu tegen die werkgever) zeggen: zoek het uit / dat ze stoppen bij hun werkgever / dat ze een andere baan zoeken. – kunnen jongeren/ze/medewerkers kritischer zijn / voor zichzelf opkomen.
alineea 3	Als (3a) een van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> – jongeren/ze (de opkomst van) de burn-outpandemie (heel bewust) hebben meegemaakt – jongeren/ze hun broers/zussen/mensen/anderen in een burn-out terecht hebben zien komen dan (3b) worden/zijn jongeren/ze (bij voorbaat) bang om overbelast te raken.
alineea 4	Als (4) een van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> – het ideaal/nastreven van een huis/auto minder speelt (bij jongeren) – een huis/auto onbereikbaar is / jongeren/ze (toch) geen huis kunnen kopen / auto willen kopen – jongeren/ze elke dag nieuwe statussymbolen zien op (hun) Instagram(-tijdlijn) dan is het logisch dat jongeren hun status niet aan werk, maar aan andere zaken ontlenen.

De volgende combinatie is ook goed bij 2a-2b:

2a: (Als) werkgevers zich zakelijk opstellen als er veel personeel is,

2b: (dan) stellen werknemers/jongeren zich zakelijk op als er weinig personeel is / als het andersom is.

Niet goed bij 3a:

(Als) veel mensen een burn-out krijgen

Vraag	Antwoord	Scores
	indien zes elementen juist	4
	indien vijf elementen juist	3
	indien vier elementen juist	2
	indien drie elementen juist	1
	indien minder dan drie elementen juist	0

Beoordeel de spelling.

9 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Jongeren/Ze zijn door corona de verbinding kwijtgeraakt met de arbeidsmarkt (en hebben daardoor een andere opvatting over werk). / Door corona is de verbinding kwijtgeraakt met de arbeidsmarkt.

Niet goed:

Dat komt door corona.

Beoordeel de spelling en grammatica.

10 maximumscore 2

- 1: wel 1
- 2: "(en als ze meer willen:) voor jou tien andere werkgevers" 1
(bron 1, regels 113-115)

11 maximumscore 2

- 3 1
- 4 1

Opmerking

*Heeft een kandidaat **meer dan twee** nummers opgeschreven, dan geldt:*

- *drie of vier antwoorden gegeven, waarvan twee juist: 1 scorepunt*
- *drie of vier antwoorden gegeven, waarvan één of geen juist: 0 scorepunten*
- *vijf antwoorden gegeven: 0 scorepunten*

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

De auteur vindt 'snordrukker' waarschijnlijk

1: niet

1

een geschikte typering van de huidige generatie werkende jongeren, want

2: een van de volgende:

1

- het is goed / er is niks mis mee (volgens haar/de auteur) als je grenzen stelt / aan quiet quitting doet. / ze is positief over quiet quitting. / ze snapt dat de jongere generatie grenzen stelt / aan quiet quitting doet.
- het is goed (volgens haar/de auteur) als je niet meer doet dan het strikt noodzakelijke/het hoognodige / dan wat je functie-eisen voorschrijven.
- doen wat je moet doen is (volgens haar/de auteur) al heel veel.
- jongeren krijgen (volgens haar/de auteur) juist veel werk af.
- quiet quitting is (volgens haar/de auteur) niet de kantjes eraf lopen.
- grenzen stellen is (volgens haar/de auteur) belangrijk / het belangrijkste (wat er is op het werk).
- dit woord/snordrukker is negatief, terwijl de auteur positief is (over deze generatie/jongeren).

Beoordeel de spelling.

13 maximumscore 3

1 bron 1

2 geen van beide bronnen

3 bron 2

4 bron 1 / geen van beide bronnen

indien vier elementen juist

3

indien drie elementen juist

2

indien twee elementen juist

1

indien minder dan twee elementen juist

0

14 maximumscore 1

(bron) 1 en 4

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als beide elementen juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

(Bron) 3, (want) hierin worden experts (op het gebied van werk) aangehaald / autoriteiten/bronnen/onderzoeken genoemd / alleen feiten genoemd.

Opmerking

Bij langere antwoorden dient het deel na het vijftiende woord noch inhoudelijk, noch qua taalgebruik te worden beoordeeld.

Beoordeel de spelling en grammatica.

16 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Het/quiet quitting is niet nieuw / is niet iets wat specifiek voorkomt bij jongeren / is iets wat ook voorkomt bij ouderen / oudere generaties.

Opmerking

Bij langere antwoorden dient het deel na het vijftiende woord noch inhoudelijk, noch qua taalgebruik te worden beoordeeld.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Deel 2 Doorbreek de taal-impasse

17	A	1
18	maximumscore 1 (aline) 4	
19	maximumscore 1 (aline) 6	
20	B	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 3

De keuze voor de vrouwelijke vorm blijkt uit het volgende citaat uit alinea 6 of 7:	<p>1: een van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – “Niet alleen naar de taal zelf, maar ook naar de onderliggende processen die haar vormen.” (regels 101-103) – “(Taal is een organisch systeem en) doorgaans wordt aangenomen dat een taal zich via haar gebruikers aanpast aan maatschappelijke ontwikkelingen.” (regels 104-108)
Volgens alinea 1 tot en met 5 is deze keuze enerzijds wel bijzonder, want	<p>2: De kern van een goed antwoord is: een van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – de man geldt nog steeds als standaard / de mannelijke norm is vanzelfsprekend / klinkt ‘normaler’ in de oren. – we/mensen verwijzen steevast met ‘hij’ / gebruiken meestal/altijd ‘hij’. – (een zin/zinsconstructie met) ‘zij’ in plaats van ‘hij’ klinkt afwijkend/krom.
Anderzijds is deze keuze volgens alinea 6 niet bijzonder, want de tekst pleit voor meer	<p>3: De kern van een goed antwoord is: (aandacht in de taal voor) genderbewustheid/gendergelijkheid / gelijk(waardig)heid (tussen mannen en vrouwen / tussen genders). / genderoverkoepelende termen (waarin iedereen zich kan herkennen.) / weerspiegeling van de werkelijkheid in taal.</p>

Ook goed is de volgende combinatie bij 2 en 3:

2: zij/de auteur pleit zelf voor genderneutraliteit.

3: verandering in de taal.

per juist benoemd element

1

Beoordeel bij 2 en 3 de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
22	maximumscore 2 (instanties:) a: 3 b: 7 c: 9	
	indien drie elementen juist indien twee elementen juist indien minder dan twee elementen juist	2 1 0
23	maximumscore 2 (de auteur:) a: 1 b: 8 c: 10	
	indien drie elementen juist indien twee elementen juist indien minder dan twee elementen juist	2 1 0
24	B	1
25	maximumscore 3 (standpunt:) 6 (drie argumenten:) 1, 3, 5	
	indien vier elementen juist indien drie elementen juist indien twee elementen juist indien minder dan twee elementen juist	3 2 1 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:
twee van de volgende:

- Het (uitblijven van aangepaste regels) zorgt voor gekunsteld taalgebruik.
- Taalgebruikers/We willen geen fouten maken (en blijven zich/ons aan de bestaande regels houden). / Taalgebruikers veranderen hun taal anders niet (want ze willen geen fouten maken). / We willen ons (graag) aan de regels houden / ons binnen de (taal)grenzen bewegen / het liefst spreken en schrijven 'zoals het hoort'.
- Taalinstanties passen de regels niet uit zichzelf aan (zolang het taalgebruik niet verandert). / Taalinstanties passen de regels pas aan als het taalgebruik verandert.
- Er is/ontstaat een taalimpasse. / Taalgebruikers en taalinstanties (gaan) wachten op elkaar.

per juist benoemd element

1

Beoordeel de spelling en grammatica.

27 C

1

28 maximumscore 1

2 en 3

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als beide elementen juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Deel 3 Is alle rijkdom puur geluk?

29 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Het boek moet verplichte lectuur zijn voor

1: succesvolle mensen / rijke mensen / mensen die met succes de maatschappelijke ladder hebben beklommen (zoals de sterren op het doek en in het veld, geslaagde entrepreneurs, carrièrejagers, bestsellerschrijvers) / mensen die denken dat ze succes aan zichzelf te danken hebben

want dan

2: zullen ze (in)zien/lezen dat ze hun succes danken aan toeval/geluk (en niet aan persoonlijke verdiensten) / dat ze hun succes niet danken aan persoonlijke verdiensten/zichzelf / dat ze gewoon geluk hadden / dat ze hun succes aan de verkeerde factor toeschrijven.

Beoordeel de spelling.

30 C 1

31 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

Dit is de illusie:

- 1: een van de volgende: 1
  - (maatschappelijk) succes is afgedwongen geluk / is te danken aan je eigen kwaliteiten
  - geluk is af te dwingen / is te danken aan je eigen kwaliteiten

Het woord dat de werkelijke situatie het best typeert, is het woord

- 2: mazzel/geluk/geluksfactoren 1

Beoordeel de spelling.

32 C 1

33 A 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

34 maximumscore 3

- 1 niet
- 2 wel
- 3 niet
- 4 wel
- 5 wel
- 6 wel
- 7 wel/niet
- 8 wel
- 9 niet

indien negen elementen juist	3
indien acht of zeven elementen juist	2
indien zes of vijf elementen juist	1
indien minder dan vijf elementen juist	0

35 maximumscore 3

- 1 nee
- 2 ja
- 3 nee / onduidelijk
- 4 nee / onduidelijk
- 5 ja

indien vijf elementen juist	3
indien vier elementen juist	2
indien drie elementen juist	1
indien minder dan drie elementen juist	0

Incorrect taalgebruik

---

36 Regeling met betrekking tot incorrect taalgebruik in de antwoorden op open vragen

Voor incorrect taalgebruik worden maximaal vier scorepunten in mindering gebracht en bij de laatste beoordelingscomponent uit het correctievoorschrift genoteerd. Hierbij geldt de volgende aftrekregeling onverkort voor alle kandidaten:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Zie de Vakspecifieke regels voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de eerste vijf kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 22 mei te accorderen.

Ook na 22 mei kunt u nog tot en met 10 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

Tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

---

bron 1	Bouma, J. (2022, 20 september). 'Alleen het hoognodige doen op je werk? Dat is juist heel verstandig'. <i>NRC</i> .
bron 2	Hop, W. (2023, 6 februari). 'Vooroordelen over jongeren op de werkvloer'. website <i>YoungCapital/werkgevers/blog</i> .
bron 3	Ruiter, M. de. (2022, 12 november). 'Werken graag, maar er is meer in het leven'. <i>de Volkskrant</i> .
bron 4	Launspach, T. (2022, 31 oktober). 'Quiet quitting is een gezonde reactie op werk dat ons voortdurend overvraagt'. <i>Algemeen Dagblad</i> .
bron 5	Pereira Furtado dos Reis, M. (2023, 6 oktober). 'De 'verwende sneeuwvlokjes' van Generatie Z zoeken hun weg op de arbeidsmarkt'. website <i>nos.nl/nieuwsuur</i> .
tekst 6	Meuleman, S. (2022, 22 september). 'Doorbreek de taal-impasse'. <i>NRC</i> .
tekst 7	Waard, P. de. (2023, 12 januari). 'Is alle rijkdom puur geluk?' <i>de Volkskrant</i> .